

DİSLEKSİ NEDİR? BELİRTİLERİ NELERDİR VE NASIL TEDAVİ EDİLİR?

Disleksi: Kişinin normal veya üstün zeka düzeyinde olmasına rağmen okuma, yazma ve dil becerilerinde problem yaşamasına sebep olan özel öğrenme bozukluğudur.

Genellikle okuma bozukluğu şeklinde gözlemlenen disleksi, dikkat ve hafızayı da etkilemektedir. Bu yazıda, özgül öğrenme bozukluklarından biri olan disleksi ne demek, belirtileri nelerdir, tedavi yöntemleri ve uzman tavsiyelerinden bahsedeceğiz.

DİSLEKSİ NEDİR, DİSLEKSİ İÇİN NELER YAPILMALI?

Disleksili (dislektik) çocuklar okuma ve yazmada güçlük çektiği için öğrenme düzeyinde arkadaşlarının gerisinde kalabilirler. Aynı zamanda anlama bozukluğu, beceriler arası çelişki ve aşırı dikkatsizlik de disleksi - öğrenme güçlüğü belirtileridir. Yukarıdaki videoda bu belirtileri daha detaylı açıkladık.

DİSLEKSİ PROBLEMİ OLAN ÇOCUĞA NASIL YARDIM EDİLİR?

Dislektik çocuklar okul derslerinde başarısız olmaları durumunda özgüvenlerini kaybedebilirler. Buna bağlı olarak diğer psikolojik problemler başlayabilir. Okumayı öğrenemeyip yaşatlarının alay konusu olma ihtimalleri de -maalesef- vardır. Öte yandan, disleksili çocuklar çok ince düşünceli oldukları için, çevreden olumsuz etkilenmeleri ve karamsarlığa kapılmaları an meselesidir.

Anne, baba veya öğretmenler, disleksi konusunda bilinçli olmadıklarında okuma bozukluğu yaşayan çocuğu suçlayabilirler. “İstesen yaparsın, aklın hep kötü işlere çalışıyor, umursamıyorsun, yaramazsın” gibi sözler çocukta kalıcı hasarlara yol açabilir. Bu yüzden çocuk üzerinde sorumluluğu olan herkes disleksi ne demektir, okuma güçlüğü nasıl giderilir, dislektik çocuğa nasıl destek olunur, disleksi için neler yapılmalı ve benzeri konulara hâkim olmalıdır.

1

Sabırlı olun: Çocuğunuz veya öğrenciniz okuma güçlüğü çekiyorsa sabırlı olun ve ilginizi azaltmayın. Metinleri sesli okumasını isteyin. Sesli okuma esnasında hem çocuk, hem de siz nerelerde hata yapıldığını görebilir ve düzeltebilirsiniz. Sesli okuma, disleksi için iyi bir egzersizdir.

2

Motive edin: Öğrenme güçlüğü çeken çocukların özgüvenlerinde hasar oluşmaması için onları devamlı tebrik etmek gerekir. Her başarısını tebrik edin ve onunla gurur duyduğunuzu ifade edin. Bu davranış çocuğun başarıma isteğini kamçılar.

3

Oyunlarla destekleyin: Sevdiği materyaller ile kendisini geliştirmesini sağlayın. Disleksili çocuklar oyunlarla yakından ilgilidirler. Doğru seçilmiş oyunlar disleksi egzersizleri niteliğindedir.

4

Başkalarıyla kıyaslamayın: Bu sadece disleksili çocuklar için değil; tüm çocuklar için geçerlidir. Çocuğunuzu başkalarıyla kıyaslamayın ve öğrenme güçlüğü olan çocukların bu konuda çok daha hassas olabileceklerini unutmayın

5

Okul idaresi ve öğretmeni ile işbirliği yapın: Sadece sizin dikkatli davranmanız yetmez. Durumu okuldaki görevlilerle de görüşerek dislektik çocuğa nasıl davranılması gerektiği konusunda bilgilerinizi onlarla da paylaşın.

6

Özel Yeteneklerine Yönelin: Okuma bozukluğu veya genel adıyla öğrenme güçlüğü yaşayan çocukların genellikle çok iyi olduğu özel ilgi alanları vardır. Onları keşfedin ve üzerine gidin. Çocuğunuzun başarısı onu motive edecek ve özgüvenini artıracaktır.

7

Motivasyon, takip ve takdir: Çocuğunuza çeşitli görevler verin. Ona güvendiğinizi söyleyin ve bu küçük görevlerini takip edin. Yerine getirdiği işler için onu tebrik ederek motive edin.

8

Dikkat dağıtıcı eşyaları kaldırın: Okuma bozukluğu, öğrenme güçlüğü çeken çocukların dikkat süreleri de oldukça kısa olabiliyor. Çocuğunuzun ders masasında dikkati dağıtıcı eşyalar olmamasına özen gösterin. Odasını da dağınık değil; her zaman düzenli tutun.

9

Öğrenmeyi eğlenceli hale getirin: Az önce oyunlardan bahsettik fakat okul ödevi, ders, kitap okuma gibi işleri de mümkün olduğunca oyunlaştırmaya çalışın. Örneğin, çocuğunuz ders çalışırken siz de bir şeyler karalayabilirsiniz. “Hadi birlikte ödevlerimizi yapalım” diyebilir, sırayla okuma gibi faaliyetler gerçekleştirebilirsiniz.

10

Sevginizin başarıyla orantılı olmadığı gösterin: Öğrenme bozukluğu olan çocukların yukarıda bahsettiğimiz bir takım olumsuzluklar nedeniyle içine kapanık olabileceklerini unutmayın. Sevgi çok büyük bir güçtür ve ona olan sevginizi her fırsatta sergileyin. Başarısız olduğu konularda üzülmeyin ve ona olan sevginizin, bir işi başarmasıyla alakalı olmadığını hissettirin.

DİSLEKSİ TEDAVİ YÖNTEMLERİ

Disleksi tedavisi ile ÇOCUK RUH SAĞLIĞI ve HASTALIKLARI bölümü ilgilenmektedir. Okuma bozukluğu nasıl düzeltilir? Disleksinin henüz netleşmiş, kesin bir tedavisi yoktur. Disleksiyle birlikte görülebilecek diğer bozukluklara yönelik bir takım tedavi süreçleri vardır.

Örnek: Dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu, disleksiyle birlikte görülebilir.

Okuma ve öğrenme bozuklukları yaş ilerledikçe azalır ancak tamamen düzelmeyebilir. Genellikle yavaş okuma ve ufak tefek yazım hatalarının kalıcı olabileceği öngörülür.

Disleksi tedavisi için en iyi süreç, özel eğitim programlarıyla mümkündür. Özel eğitim araçları (oyunlar, eğitim kurumları, çeşitli materyaller ve müfredatlar) hastalığı ortadan kaldırmaya bile öğrenmenin önündeki engellerin büyük ölçüde aşılmasını sağlamaktadır.

Çocuk ruh sağlığı alanında uzman doktorlar, disleksi teşhisi koymak için okuma bozukluğu testi, öğrenme bozukluğu testi gibi bir takım testler uygulayabilirler.

DİSLEKSİ BELİRTİLERİ

1. Okuma bozukluğu: Diğer adıyla, okuma güçlüğü nedir? Kelimeleri tersten okuma, kelimeleri atlama, heceleri atlama, heceleri karıştırma, harfleri karıştırma, duraksayarak okuma gibi okuma güçlüğü çekerler.
2. Yazma bozukluğu (Disgrafi): Yazı yazmak istediklerinde harfleri ters yazmaları, bazı harflerle rakamları karıştırmaları, kısacası birbirine benzer sembolleri karıştırıp hatalı kullanmaları olasıdır. Örnek: “E” harfini ters yazabilir veya “E” yerine “3” rakamını kullanabilirler. Özellikle küçük “d” harfi ile “b” harfi, noktalı harflerle noktasız harfler sıklıkla karıştırılır.
3. Öğrenme bozukluğu – Öğrenme güçlüğü: Basit komutları takip edemeyip öğrenme güçlüğü yaşayabilirler. Örnek: Sağını, solunu karıştırabilir, ayakkabılarını ters giyebilirler. Bu gibi durumlar yaşlılarından geri kalmalarına sebep olur.
4. Anlama bozukluğu: Bu kısım dikkatle de alakalıdır. Disleksili çocuklar, dikkatini sürdürme konusunda güçlük çekebilirler. Dikkat bozukluğu ile disleksinin birlikte gözlemlenmesi olasıdır. Bu sebeplerle anlama bozukluğu problemiyle karşılaşabilirler.
5. Çelişki: Resim, müzik, matematik gibi alanlarda sizi şaşırtabilecek performans sergileyip yaşlılarından çok daha iyi işler yapabilirler. Disleksili çocuklar, özel yetenekli çocuklardır. Bu durum sizin kafanızı karıştırabilir; sizi “istese yapar” gibi yanlış düşüncelere sevk edebilir. Aslında okuma bozukluğu zeka ile alakalı değildir. Disleksili çocuklar beynin sol ön lobunu kullanmakta güçlük çektikleri için “istemeleri” yetmez. Desteklenmeleri gerekmektedir.

UYARI: Bütün bunlar, öğrenme güçlüğü belirtileri olarak değerlendirilebilecek güçlü ipuçlarıdır. Bu disleksi belirtileri her zaman birlikte görülmez veya bu tarz her bozukluk için disleksi teşhisi konulmaz.

UNUTMAYIN: Bir çocuğa disleksi tanısı koyulabilmesi için zeka düzeyinde problem olmaması gerekmektedir. Yani, diğer alanlarda yaşlıları gibi başarılı veya yaşlılarından daha becerikli olduğu halde dil (okuma, yazma, konuşma) problemleri yaşayan çocuklara disleksi teşhisi konulabilir. Disleksi teşhisi koymak da tamamen uzman doktorların görevidir. Dolayısıyla, “çocuğum disleksi mi?” diyen ebeveynler çocuk psikiyatristlerine başvurmalıdırlar. Anne, baba veya çeşitli rehberler öğrenme güçlüğü belirtilerinden yola çıkarak kendilerince disleksi teşhisi koymamalıdır!